

POBOLJŠANJE KVALITETE I ISPRAVAK KATASTARSKOG PLANA U POSTUPKU PRIJELAZA NA MEĐNI KATASTAR

Zagreb, 20–24. veljače 1995.

U Geodetskoj srednjoj školi u Zagrebu održan je tečaj »Poboljšanje kvalitete i ispravak katastarskog plana«. Ravnatelj škole Miroslav Pozder uz date je mogućnosti odlično obavio ulogu domaćina. Organizatori tečaja bili su Državna geodetska uprava i ISOT d.o.o. iz Zagreba. Predavači su bili stručnjaci s višegodišnjim iskustvom u katastarskim uredima u Austriji. Trenutno su zaposleni u Bundesamt für Eich und Vermessungswesen (BEV) u Beču.

Ime tečaja određuje njegov sadržaj. Tečajem je prikazana metoda poboljšanja kvalitete i ispravak katastarskih planova u Austriji. Metoda je razvijana trideset godina u BEV-u gdje su školovani i kadrovi za taj posao. Poboljšanje kvalitete i ispravak odnosi se na katastarske planove osnovnog mjerila 1:2880.

Na početku smo dobili prikaz organizacije BEV-a, strukturu zaposlenih te poslove i radne zadatke koje rade. U drugome dijelu prikazan je način funkcioniranja katastarskog ureda i način rada ovlaštenog mjernika – konzultenta. Treći je dio bio srž tečaja, a to je prikaz postupka povećanja kvalitete katastarskog plana s praktičnim primjerima. Pri kraju tečaja bile su praktične vježbe na računalima u grafičkoj okolini, te praktični prikaz poboljšanja kvalitete planova jedne katastarske općine. Način rada bio je takav da je u svakom trenutku bilo moguće postaviti pitanje i dobiti vrlo sadržajan odgovor. Budući da Hrvatska ima oko 80% valjanih katastarskih planova franciskanske izmjere, pitanja su bila mnogobrojna, istodobno zanimljiva i hrvatskim i austrijskim stručnjacima. Na taj način workshop je poprimio novu dimenziju – razmjenu iskustava geodeta s istim ishodištem, a različitim putovima (ponekada i stranputicama) razvoja.

Zasada se ta tehnologija u Hrvatskoj ne može primijeniti iz više razloga. Osnovni je preduvjet homogena mreža geodetskih točaka, što znači geodetska mreža s koje možemo snimiti objekt s propisanom točnošću i da ta točnost bude jednaka u bilo kojem području države. Takva geodetska mreža u Austriji ima preko 250 000 geodetskih točaka. Ta se mreža mora redovito održavati. Sljedeći je preduvjet ureden i pristupačan arhiv tehničke dokumentacije. Uz sve to potrebni su nam stručnjaci koji će ispuniti spomenute preduvjete, te dodatni stručnjaci koji će biti izvodači radova na poboljšanju kvalitete. Prije bilo kakva ulaska u konkretne projekte potrebno je razviti strategiju i prilagoditi austrijska iskustva hrvatskim uvjetima. Da bi se primijenilo stečeno znanje i poboljšala kvaliteta katastarskih planova, potrebno je mnogo sposobnih i motiviranih stručnjaka i sredstva kojima će se financirati takav projekt značajan za državu.

Tečaj je trajao pet dana, a organiziran je u obliku radionice (workshop). Predstavnici organizatora Branimir Gojčeta (Državna geodetska uprava) i Zvonimir Radić (ISOT) održali su uvodne pozdravne govore. Predstavnici BEV-a bili su Julius Ernst, dipl. ing. Paul Mayer, ing. i Otmar Tod. Predavanja su bila na njemačkom jeziku s izvrsnim, često i dopunjenim prijevodom Miodraga Roića s Geodetskog fakulteta u Zagrebu.

Sudionici tečaja bili su vršni geodeti iz cijele Hrvatske, uglavnom pročelnici katastarskih ureda te stručnjaci koji već rade na pilot-projektima vezanima za katastar zemljišta. Svaki je sudionik dobio diplomu o pohađanju tečaja. Kao jedan od sudionika ovog tečaja želim naglasiti da su nam austrijski stručnjaci vrlo temeljito prenijeli tehnologiju poboljšanja kvalitete katastarskih planova.

Mirko Husak

V. MEĐUNARODNI SIMPOZIJ INFORMACIJSKI SUSTAVI '94

Varaždin, 12. i 13. prosinca 1994.

U organizaciji Fakulteta organizacije i informatike (FOI) Varaždin i Hrvatske informatičke zajednice (HIZ) održan je V. međunarodni simpozij Informatički sustavi '94. Simpozij je održan u konferencijskoj dvorani hotela Turist u Varaždinu 12. i 13. prosinca 1994. godine.

Iz predgovora Zbornika radova citiram ciljeve simpozija:

1. Razmjenu informacija i iskustava u radu na području planiranja i razvoja informacijskih sustava u planiranju i odlučivanju u poslovnim sustavima;
2. Širiti spoznaje o najnovijim svjetskim dostignućima na tom području u našoj sredini i na taj način doprinjeti povećanju uspješnosti poslovanja u gospodarskim i drugim organizacijama;
3. Pažljivim izborom tema nastojali smo potaći diskusije i ukazati na dileme iz teorije i prakse informacijskih sustava.«

Sudionici simpozija bili su iz Hrvatske, Slovenije te Bosne i Hercegovine. Najviše je bilo sudionika s akademskih institucija, ali nazočnost izlagača iz privrede nije bila zanemariva. Izlagači su bili pretežno informatičari.

Sadržaj simpozija bio je podijeljen u jedanaest skupina:

1. Informacijski sustavi – teorija, stanje, razvoj,
2. Planiranje i projektiranje informacijskih sustava,
3. Uloga informacijskih sustava u planiranju i odlučivanju,
4. Sigurnost u informacijskim sustavima,
5. Informacijske i komunikacijske tehnologije,
6. Sustavi upravljanja kvalitetom u informatici,
7. Multimedijски sustavi,
8. Informatičko obrazovanje,
9. Otvoreni računalni sustavi,
10. GIS-Geografski informacijski sustavi i
11. EDI-Elektronička razmjena podataka.

Svi su radovi sadržani u vrlo dobro opremljenom Zborniku radova koji je pripremljen s pomoću računala u crno-bijeloj tehnici na više od dvjesto stranica s mnogobrojnim ilustracijama, tablicama i dijagramima. Zahvaljujući sponzorima, zbornik je izašao na vrijeme, prije početka simpozija.

Izlaganja su trajala dvadesetak minuta, a nakon svakog izlaganja bila je diskusija. Izdvojio bih izlaganja o korištenju Interneta – svjetske akademske »mreže svih mreža«. Tomislav Žganec (Fakultet elektrotehnike i računarstva) imao je pozvano predavanje »Otvoreno računarstvo – primjena u praksi« kojim je dao pregled i mogućnosti korištenja Interneta u razne svrhe. Denis Sušec (American Institute of Computer Science Birmingham) i Marijana Zekić (Ekonomski fakultet Osijek) prikazali su specifično korištenje Interneta za daljinsku izobrazbu pomoću računala. Denis Sušec polaznik je takvog studija te je izložio svoja iskustva.

Posebno zanimljiv dio simpozija za geodetsku struku bio je GIS – Geografski informacijski sustavi, a sastojao se iz tri izlaganja:

1. Mirko Brukner: GIS – informacijski sustav o prostoru (pozvano predavanje), INA-INFO, Zagreb,
2. Mirko Husak: Povijesni i vremenski opis Staroga grada Varaždina, Županija varaždinska, Varaždin i
3. Bojan Lipovščak i Vjeran Bušelić: Određivanje koeficijenta gradske rente primjenom GIS tehnologije, Gradski zavod za AOP, Zagreb.

Mirko Brukner dao je pregled i osnovne postavke GIS tehnologije. Za sve prisutne koji nisu bili dovoljno upoznati sa tom tematikom bio je to opći pregled što nam GIS pruža.

Izlaganje Povijesni i vremenski opis Staroga grada Varaždina prikaz je rezultata projekta izrađenog u sklopu International Post-Graduate Study on GIS, u organizaciji Tehničkog univerziteta iz Beča. Cilj je projekta bio prikaz objedinjavanja grafičkih podataka (karata, fotografija, dokumenata...) i atributnih podataka (povijesne činjenice i opisi grafičkih podataka) u jedan informacijski sustav. Takvim sustavom mogu se raditi prostorno-vremenske analize na povijesnoj bazi podataka. Meni je najzanimljiviji dio projekta bio modeliranje vremena.

Bojan Lipovščak i Vjeran Bušelić iz GZAOP-a u Zagrebu izložili su praktično rješenje problema s pomoću GIS-a. Kao aktivni sudionici na projektu GIS Grada Zagreba, vrlo su stručno i korektno prikazali potrebu i moguće rješenje problema određivanja koeficijenta

gradske rente primjenom GIS tehnologije. Upozorili su sudionike simpozija na složenost problema i neka razmišljanja kako doći do rješenja. GIS stručnjacima predstoji velik posao ostvarivanje GIS tehnologije u raznim malim primjenama. Samo postojanja GIS tehnologije nije dovoljno za rješenje problema, nego je potrebno uložiti velik napor za realizaciju konkretnog zadatka s pomoću te tehnologije.

Na žalost, samo su tri izlaganja bila vezana uz GIS tehnologiju, ali nadajmo se da će ih sljedeće godine biti više. Bilo je zamišljeno da simpozij ima GIS radionicu (workshop), međutim baš zbog premalog broja izlaganja na tu temu to nije imalo smisla organizirati. Osim GIS-a bilo je još podosta zanimljivih izlaganja o informacijskim sustavima, uredskom poslovanju, vođenju projekata itd., što bi sigurno zainteresiralo geodetske stručnjake koji se sve više i više nalaze u ulozi aktivnog sudionika ili čak voditelja projekta informacijskog sustava.

Mirko Husak

HRVATSKI KARTOGRAFI

Svakome je narodu jedna od prijekih potreba sustavno obrađena i objavljena biobibliografska građa o svim onima ljudima koju su u višestoljetnom povijesnom kretanju pridonosili izgradnji njegova materijalnog i duhovnog života. Pojedini narodi takve priručnike već imaju, a u nekih se upravo izrađuju. O složenosti takva posla rječito govori činjenica da njihova izradba ponekada traje i po nekoliko desetljeća.

Projekt *Hrvatski kartografi* trebalo bi biti pilot-projekt na kojemu bi se utvrdili i istražili problemi koji se susreću pri sređivanju biobibliografske građe, kako bismo jednoga dana mogli pokrenuti mnogo opsežniji projekt *Hrvatski geodeti*.

Predviđa se da će rad na projektu trajati tri godine. Voditelj projekta je prof. dr. sc. Nedjeljko Frančula, a glavni suradnici na projektu su profesori i asistenti u Zavodu za kartografiju Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: prof. dr. sc. Paško Lovrić, mr. sc. Miljenko Lapaine, mr. sc. Stanislav Frangeš i Nada Vučetić, dipl. inž. Vanjski suradnik za izradu softvera i računalnu obradu bit će mr. sc. Miroslava Lapaine.

Najpoznatija leksikografska djela o kartografiji

Prema Helen Wallis, koja je napisala predgovor u poznatom Tooleyevu rječniku kartografa (1979), prvi autor koji je objavio popis kartografa bio je nizozemski kartograf Abraham Ortelius (1527–98). U svoj *Theatrum Orbis Terrarum* iz 1570. uključio je imena oko 90 kartografa koji su mu slali karte za njegov atlas. Ortelius je također naveo imena starih geografa i kartografa čija je djela koristio kao izvore za svoje vlastite karte, kao što su primjerice Ptolomej, Plinius, Strabo. God. 1603. *Theatrum* sadrži već 183 imena kartografa.

Sljedeća osoba koja je zabilježila imena većega broja kartografa bio je Vincenzo Coronelli, venecijanski kozmograf. On je u svojoj *Cronologia Universale* iz 1707. dao popis od 96 geografa i kartografa, a za njih 69 priložio je biografije.

Nakon Coronellija dolazi Johann Gottfried Gregorii, koji u svojem djelu *Curieuse Gedancken von den vornehmsten und accuratesten Alt- und Neuen Land-Charten* iz 1713. počinje s Mojsijem, kao najstarijim geografom, i nastavlja kronološkim redom do vodećih geografa i kartografa svoga vremena.

Među knjigama o povijesti kartografije koje sadrže popise kartografa, jedna od najznačajnijih je *Die Geschichte der Kartographie* Lea Bagrowa iz 1951. Njegov popis kartografa sadrži 1210 osoba. Obnovljena *History of Cartography*, koju je uredio R. A. Skelton i objavio 1964, sadrži oko 1500 imena. U knjižnici Zavoda za kartografiju Geodetskoga fakulteta nalazi se knjiga *Meister der Kartographie* Bagrowa i Skeltona (1963) koja sadrži biografske podatke 1291 kartografa. Više od 2000 imena nalazi se u djelu Raymonda Listera, objavljenom 1965, *How to identify old maps and globes, with a list of cartographers, engravers, publishers and printers concerned with printed maps and globes from c. 1500 to c. 1850*.